

ПРОБЛЕМИ ВИРОБНИЦТВА БІОЕТАНОЛУ В УКРАЇНІ

Скорук О.П., к.е. н., доцент

В даній статті розглядаються проблеми розвитку виробництва альтернативних видів палива в Україні, зокрема біоетанолу, висвітлено політику України стосовно питань біоенергетики та запропоновано заходи з підвищення енергетичної безпеки країни

Ключові слова: біопаливо, біомаса, біоетанол, потужності, ефективність, виробництво.

Актуальність досліджень. Енергетика України поки що значною мірою базується на імпорті енергетичної сировини - нафти, газу, бензину, ціна на яку постійно зростає. Зважаючи на існуючу ситуацію, така тенденція буде посилюватися з року в рік, оскільки видобуток викопних джерел енергії скорочується. Найближчим часом немає альтернативи рідкому паливу для автотранспорту.

Темпи розвитку економіки, ріст потреб населення, як у якісному, так і в кількісному вимірі, вимагає від виробників благ використання все більшої кількості традиційних енергоносіїв. Так як виробництво біоетанолу є одним із відновлюваних способів виробництва енергії з біомаси, відновлювана енергетика має життєво важливе значення для національної економіки, сільського і лісового господарства. Тому питання виробництва біоетанолу в Україні тепер являється одним із найактуальніших.

Аналіз останніх досліджень. На даний час питаннями виробництва та використання альтернативних енергоносіїв, зокрема біоетанолу, займалися багато вчених, науково-дослідних інститутів, державних та приватних лабораторій. Ці питання не залишили байдужими таких науковців, як С. Олійнічук, А. Українець, Г. Калегник, О. Шпичак, І.П. Масло, Ю. Матвєєв, О. Морозова, С.М. Дишлюк. Автори схилиються до думки про необхідність розвитку виробництва біоетанолу із сільськогосподарської сировини, оскільки за таких умов відбуватиметься зростання валового виробництва продукції сільського господарства, в результаті чого в Україні можна буде виробляти великий обсяг біоетанолу, а отже, знизити залежність від імпортованих енергетичних ресурсів, стимулювати сільськогосподарських товаровиробників до отримання вищих врожаїв через наявність постійного попиту на сировину.

Метою статті є аналіз стану та перспектив розвитку виробництва біоетанолу із сільськогосподарської сировини в Україні.

Виклад основного матеріалу. Сучасні технології дають змогу здійснювати розробку альтернативних джерел енергії, які повністю відновлювані, здатні до повного згоряння й більш надійні порівняно з традиційними видами палива. Біоетанол виробляють в основному із сільськогосподарської сировини шляхом бродіння практично будь-якої сировини, яка містить крохмаль і цукор. Сировиною для виробництва біоетанолу можуть бути зернові культури, картопля, топінамбур. Проведені дослідження виявили можливість виробництва етанолу із целюлози, яка міститься в стеблах кукурудзи та проса.

Виробництво біоетанолу – високооктанової кисневої добавки до бензинів розпочато в Україні з 1998 р. на ДП "Барський спиртовий комбінат". Даний напрям окреслений Законом України "Про альтернативні види рідкого та газового палива" та Указом Президента "Про невідкладні заходи щодо забезпечення України енергоносіями та їх раціональне використання в Україні", Постановою Кабінету Міністрів України щодо схвалення Програми державної підтримки розвитку нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії, якою визначено напрями збільшення обсягів залучення до паливно-енергетичної бази України нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії та характерних для кожного регіону альтернативних видів палива.

Зараз Україна має величезний сировинний потенціал для розвитку біопалива. І тут виникає проблема: продовольство проти палива. Оскільки, з одного боку, забезпечення населення продовольством є пріоритетом кожного уряду, а з іншого - енергетична незалежність держави становить основу суверенітету. Отже, прогноз можливостей вирощування біосировини для отримання біопалива слід проводити з урахуванням реальної ситуації як з існуючої потреби в продуктах харчування, так і з наявними джерелами забезпечення паливом як держави в цілому, так і окремих її регіонів [1, с.37].

Концепція виробництва біоетанолу в Україні включає кілька напрямів. Реконструкція існуючих спиртових заводів дозволить довести виробництво паливного етанолу до 300 тис тонн за рік. Крім того, планується будівництво таких заводів малої потужності (до 5 т етанолу за добу) на базі підприємств переробної промисловості. Пуск в експлуатацію нових технологічних ліній малої потужності дасть змогу отримувати до 50 тис. тонн за рік цього продукту.

У нашій країні вже виконано значний обсяг робіт з розробки й впровадження технологи виробництва аналога паливного етанолу - високооктанової кисневмісної добавки до бензину (далі - ВКД), яку одержують біоконверсією вуглеводневмісної відновлюваної сировини. Зі збільшенням виробництва зерна в Україні та за умов його комплексної переробки за ефективними технологіями з одержанням сухої зернової барди, цілком економічно виготовляти ВКД із крохмалевмісної сировини. Крім того, враховуючи, що технічний спирт являє собою одне з джерел експорту, інноваційна технологія його виробництва сприятиме оздоровленню економіки України. Виробництво і реалізація тільки 100 тис. тонн технічного спирту забезпечить прибуток державі 22,2 млн. грн.

Програмою розвитку спиртової галузі на 2007-2011 рр. передбачена розробка і вплив інноваційних ресурсоенергозберігаючих, екологічно безпечних технологій, зниження собівартості і підвищення якісних показників спирту, випуск нових видів продукції, в тому числі й паливного етанолу (біоетанолу) різних відходів харчової промисловості [2, с.11].

Нажаль, поки що виробництво біоетанолу стримується. Це спричинено відсутністю законодавчого врегулювання обов'язковості використання та стимулювання їх виробництва в Україні; відсутністю інвестицій для перепрофілювання частини спиртових заводів на виробництво біопалив; невизначеністю механізму застосування спирту етилового сирцю як сировини для виробництва біоетанолу; відсутністю врегулювання виробництва добавок на основі біоетанолу на державних спиртових заводах; відсутністю достатньої кількості меласи.

Вирішення цих питань потребує цілеспрямованої державної політики, яка б стимулювала виробництво біопалива в Україні, а не призводила до вивезення більшості одержаної сировини за кордон.

Щоб підійти до системного вирішення проблеми виробництва біопалива в Україні, необхідно провести наступні заходи :

- сприяння внутрішньому виробництву та споживанню (підтримка виробництва біопалива та його споживання шляхом пільгового оподаткування);
- сприяння виробництву біопалива в Україні на експорт (впровадження субсидій на виробництво біопалива для зниження виробничих витрат та встановлення експортних обмежень);
- забезпечення привабливого інвестиційного клімату державою, за умови віднесення питання прибутковості виробництва біопалива до компетенції інвестора (виробництво та споживання біопалива не субсидуються)[3,с.31].

Також слід пам'ятати, що розв'язання проблеми динамічного виробництва біопалива вимагає створення ринку енергетичних культур як сировини для його виробництва, використання сільськогосподарських угідь, придатних для вирощування енергетичних культур, і при цьому, не знижуючи рівня виробництва продуктів харчування.

Для цього необхідно розширити посівні площі енергетичних культур, науково обґрунтувавши систему ведення землеробства в регіонах України, оптимальних структур посівних площ, систем сівозмін та технологію їх вирощування [4,с.90].

Для виробництва біоетанолу в Україні потрібно інтенсивніше впроваджувати альтернативні культури, які є потенційною сировиною для переробки на біоетанол і можуть бути конкурентоспроможними .

Аналіз сучасного ринку технологічного обладнання і технологій доводить, що з технічного боку немає істотних перешкод для промислового виробництва біоетанолу. Економічний ефект від застосування буде підвищуватися завдяки правильному вибору технології вирощування та переробки, обґрунтованому розташуванню необхідного обладнання в місцях накопичення сировини, а також комплексному використанню отриманих в процесі переробки продуктів.

Висновки. Отже, для прискореного розвитку виробництва біоетанолу в Україні необхідний комплексний системний підхід для створення оптимальних умов для розвитку виробництва та споживання біопалива, зокрема: запровадження заходів державної підтримки виробництва біопалив, сільськогосподарської сировини, техніки та обладнання; довгострокове кредитування інвестиційних проєктів; дообладнання підприємств - виробників біоетанолу схемами з переробки крохмалевмісної сировини; запровадження виробництва біогазу, енерго- та ресурсозберігаючих технологій на підприємствах - виробниках біоетанолу для здешевлення біопалив; завантаження на 100 % встановлених потужностей підприємств - виробників біоетанолу для зменшення собівартості продукції; звільнення від сплати окремих податків та надання певних преференцій споживачам біопалив; квотування вирощування сировини; запровадження пільгових ставок акцизів на сумішеві бензини та дизпаливо.

Література

1. Гументик М.Я. Ефективність виробництва біоетанолу на основі альтернативних, енергетичних культур / М.Я. Гументик// Теорія і Практика ринків. - 2007. - № 1/2007 (2).
2. Забарний Г.М. Термодинамічна ефективність та ресурси рідкого біопалива України / [Забарний Г.М., Кудря С.О., Кондратюк Г.Г., Четверик Г.О.] -К. : [б.в.], 2006.
3. Носенко Ю. Біопаливо - стан та перспективи використання / Носенко Ю. // Аграрні вісті. -2008, серп.
4. Бородіна О. Відновлювальна енергетика – перспективи для сільського господарства України / О. Бородіна, М. Шевчишин // Пропозиція. – 2008. – № 10. – С. 90,

ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ О.О.ТЕРЕЩЕНКА

Томаш А.В.

Науковий керівник: Ціхановська О.В., к.е.н. доцент

В даній статті розглянуті особливості формування, розподілу та використання фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств, охарактеризовано математичні моделі економічного моделювання, принципи та особливості їх використання.

Ключові слова. Фінансові ресурси підприємства, математична модель, ефективність, джерела формування фінансів підприємства, капітал підприємства.

Постановка проблеми. Підприємство є складною економічною системою, ефективне управління якою є основою його функціонування та постійного зростання. Формування фінансових ресурсів на підприємстві має велике значення для підтримки його стійкого розвитку, досягнення нових, більш високих показників.

Необхідність у фінансових ресурсах також пов'язана з платоспроможністю та ліквідністю господарства. Дефіцит фінансових ресурсів спричиняє формування та зростання заборгованостей перед партнерами, інвесторами, власним персоналом, фінансовими інституціями, державою. Така ситуація негативно впливає на імідж підприємства, подальше його функціонування та можливості розширення виробничих можливостей. Дане питання вимагає детального вивчення теоретичного підґрунтя, системного аналізу практичних випадків та відпрацювання пропозицій щодо шляхів удосконалення процесів організації формування, розподілу та використання фінансових ресурсів у сільськогосподарських підприємствах.